

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 59/19

Λουξεμβούργο, 8 Μαΐου 2019

Απόφαση στην υπόθεση C-161/18
Violeta Villar Láiz κατά Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) και
Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)

Η ισπανική νομοθεσία για τον υπολογισμό των συντάξεων γήρατος των εργαζομένων μερικής απασχόλησης αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης εφόσον αποδειχθεί ότι θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση τις γυναίκες εργαζομένους

Η Violeta Villar Láiz αμφισβητεί τον υπολογισμό της συντάξεως γήρατος τον οποίο πραγματοποίησε το Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) [Εθνικό Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης (INSS), Ισπανία]. Το ποσό της συντάξεώς της υπολογίστηκε λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η V. Villar Láiz είχε εργαστεί με μειωμένο ωράριο για σημαντικό μέρος του επαγγελματικού της βίου. Η V. Villar Láiz υποστηρίζει ότι η διαφορετική μεταχείριση την οποία εισάγει η εθνική νομοθεσία συνεπάγεται έμμεση διάκριση λόγω φύλου, δεδομένου ότι η πλειονότητα των εργαζομένων μερικής απασχόλησης είναι γυναίκες.

Κατόπιν απορρίψεως των προσφυγών της, η V. Villar Láiz άσκησε έφεση ενώπιον του Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León (Ανώτερου Δικαστηρίου της Καστίλλης και Λεόν, Ισπανία). Το δικαστήριο αυτό εκθέτει ότι το ισπανικό δίκαιο για τον υπολογισμό του ποσού των συντάξεων γήρατος έχει, ως επί το πλείστον, δυσμενείς συνέπειες για τους εργαζομένους μερικής απασχόλησης. Εκτιμά ότι η ισπανική νομοθεσία εισάγει έμμεση διάκριση λόγω φύλου, αντιβαίνουσα στην οδηγία για την αρχή της ίσης μεταχείρισης¹ διότι, σύμφωνα με την Instituto Nacional de Estadística (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, Ισπανία), κατά το πρώτο τρίμηνο του 2017, το 75 % των εργαζομένων μερικής απασχόλησης ήταν γυναίκες.

Το Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα προκειμένου να διευκρινιστεί, ιδίως, εάν η ισπανική νομοθεσία αντιβαίνει στην οδηγία. Κατά τη νομοθεσία αυτή, το ποσό της ανταποδοτικής συντάξεως γήρατος ενός εργαζομένου μερικής απασχόλησης υπολογίζεται ως εξής: καταρχάς καθορίζεται το βασικό ποσό με βάση τις πράγματι ληφθείσες αποδοχές και τις πράγματι καταβληθείσες εισφορές. Εν συνέχεια, το βασικό ποσό πολλαπλασιάζεται επί ποσοστό το οποίο συναρτάται προς τη διάρκεια της περιόδου καταβολής εισφορών. Επί της περιόδου αυτής εφαρμόζεται συντελεστής μειώσεως ο οποίος ισούται με τον λόγο μεταξύ του μειωμένου ωραρίου που έχει συμπληρωθεί πράγματι και του ωραρίου που συμπληρώνεται από συγκρίσιμο εργαζόμενο πλήρους απασχόλησης, η δε περίοδος αυτή προσαυξάνεται διά της εφαρμογής συντελεστή ύψους 1,5.

Με τη σημερινή του απόφαση, το **Δικαστήριο κρίνει ότι η οδηγία αντιτίθεται στην ισπανική νομοθεσία εφόσον η νομοθεσία αυτή αποδειχθεί ότι θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση τις γυναίκες εργαζομένους.**

Το Δικαστήριο επισημαίνει καταρχάς ότι η οδηγία απαγορεύει κάθε διάκριση που βασίζεται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τον υπολογισμό των κοινωνικοασφαλιστικών παροχών. Έχοντας αποκλείσει την ύπαρξη άμεσης διάκρισης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι συνιστά διάκριση που βασίζεται εμμέσως στο φύλο η περίπτωση στην οποία μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση πρόσωπα ενός

¹ Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 160).

φύλου σε σύγκριση με πρόσωπα του άλλου φύλου. Η μειονεκτική αυτή μεταχείριση υφίσταται όταν μια ρύθμιση επηρεάζει δυσμενώς σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό προσώπων ενός φύλου σε σύγκριση με πρόσωπα του άλλου φύλου.

Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις έχουν ως επί το πλείστον δυσμενείς συνέπειες για τους εργαζομένους μερικής απασχόλησης σε σχέση με τους εργαζομένους πλήρους απασχόλησης. Για τους εργαζομένους με μειωμένο χρόνο μερικής απασχόλησης (δηλαδή για αυτούς που έχουν εργαστεί, κατά μέσο όρο, επί λιγότερο από τα δύο τρίτα του κανονικού ωραρίου ενός συγκρίσιμου εργαζομένου πλήρους απασχόλησης), ο συντελεστής μείωσης που εφαρμόζεται επί του βασικού ποσού είναι χαμηλότερος από εκείνον που εφαρμόζεται επί του βασικού ποσού των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης. **Συνεπώς, οι εργαζόμενοι αυτοί, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν, σύμφωνα με την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, το 65% των εργαζομένων μερικής απασχόλησης, υφίστανται μειονέκτημα εξαιτίας της εφαρμογής του εν λόγω συντελεστή μείωσης.**

Το Δικαστήριο εκτιμά ότι εναπόκειται στο Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León να ελέγξει κατά πόσον τα προσκομισθέντα ενώπιον του στατιστικά στοιχεία για την κατανομή των γυναικών και των ανδρών εργαζομένων είναι έγκυρα, αντιπροσωπευτικά και σημαντικά. Σε περίπτωση που το ισπανικό δικαστήριο, βάσει των στοιχείων αυτών και, ενδεχομένως, άλλων κρίσιμων στοιχείων, καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η επίμαχη εθνική νομοθεσία θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση τις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, μια τέτοια νομοθεσία θα αντιβαίνει στην οδηγία, εκτός εάν αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς.

Το Δικαστήριο εξετάζει εν συνεχεία εάν η ισπανική νομοθεσία ανταποκρίνεται σε θεμιτό σκοπό κοινωνικής πολιτικής. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει συναφώς ότι μέτρο το οποίο συνεπάγεται μείωση του ποσού της συντάξεως γήρατος ενός εργαζομένου κατά τρόπο υπερβαίνοντα την αναλογική συνεκτίμηση των περιόδων μερικής απασχόλησης του εργαζομένου αυτού δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δικαιολογούμενο αντικειμενικώς από το γεγονός ότι η σύνταξη, στην περίπτωση αυτή, συνιστά την αντιπαροχή μιας λιγότερο σημαντικής παροχής εργασίας.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η επίμαχη εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει δύο στοιχεία ικανά να μειώσουν το ποσό των συντάξεων γήρατος των εργαζομένων μερικής απασχόλησης. Πρώτον, το βασικό ποσό της συντάξεως γήρατος καθορίζεται σε συνάρτηση με τις βάσεις εισφοράς, οι οποίες αποτελούνται από τις αποδοχές που πράγματι ελήφθησαν βάσει των δεδουλευμένων ωρών. Συνεπώς, το βασικό αυτό ποσό είναι, για τον εργαζόμενο μερικής απασχόλησης, χαμηλότερο από το βασικό ποσό ενός συγκρίσιμου εργαζομένου πλήρους απασχόλησης. Δεύτερον, ενώ το βασικό ποσό πολλαπλασιάζεται επί ορισμένο ποσοστό που εξαρτάται από τον αριθμό ημερών καταβολής εισφορών, στον ως άνω αριθμό ημερών επιβάλλεται συντελεστής μείωσης ο οποίος ισούται με τον λόγο μεταξύ του μειωμένου ωραρίου που έχει συμπληρωθεί πράγματι και του ωραρίου που συμπληρώνεται από συγκρίσιμο εργαζόμενο πλήρους απασχόλησης. Μολονότι το δεύτερο αυτό στοιχείο απαμβλύνεται από το ότι ο αριθμός ημερών καταβολής εισφορών που προκύπτει κατόπιν της εφαρμογής του συντελεστή μείωσης προσαυξάνεται διά της εφαρμογής συντελεστή ύψους 1,5, **ήδη το πρώτο στοιχείο είναι ικανό να καταστήσει δυνατή την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού που συνίσταται, ιδίως, στη διαφύλαξη του ανταποδοτικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Επομένως, το να εφαρμόζεται επιπροσθέτως συντελεστής μείωσης για την εργασία με μειωμένο ωράριο βαίνει πέραν του μέτρου που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού και συνεπάγεται για την ομάδα των εργαζομένων που έχουν εργαστεί με μειωμένο χρόνο μερικής απασχόλησης μείωση του ποσού της συντάξεως γήρατος υπερβαίνουσα εκείνη που θα προέκυπτε από την απλή pro rata temporis συνεκτίμηση του ωραρίου εργασίας τους.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του

Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582